

La doctrina de l'odi

GEMMA CALVET | Actualitzada el 17/01/2012 00:00

Tot esdeveniment té una càrrega simbòlica. Tot gest té una càrrega de significat. I la història té una línia de continuïtat. El dol pel darrer polític del franquisme, Manuel Fraga, evidencia els dèficits de la nostra democràcia. S'ha dit que Fraga representa l'esperit de la Transició, o que és l'arquitecte de l'actual dreta espanyola. Sigui com sigui, la seva autoritat moral en el PP i els condols que s'expressen ara des d'altres espais -com el govern de la Generalitat- no qualifiquen el personatge, sinó que impliquen, en un efecte mirall molt revelador, la condició, les conviccions i la realitat de la classe política espanyola i part de la catalana.

La capacitat de reciclatge polític del personatge i la seva perpetuació com a mite de la política conservadora espanyola han estat molt ben analitzades aquests dies per cronistes i historiadors com Joan B. Culla o Andreu Mayayo. Però el cert és que la seva continuïtat i la mirada condescendent sobre els seus actes de repressió han estat un fet consentit per tots nosaltres. La política, i també la societat civil democràtica, malgrat alguns esforços, no ha sabut trobar la manera de posar al seu lloc els responsables de crims i atemptats a les llibertats i drets humans comesos durant el franquisme.

Els problemes que va haver de superar l'aprovació de la llei de memòria històrica ja van posar de manifest que el franquisme no es viu com una dictadura feixista de la qual s'ha de renegar en termes absoluts i amb tota la contundència legal de què podríem disposar. El franquisme es va enllaçar de forma sinuosa amb un període democràtic i ara, malgrat el temps que ha passat -que podria fer-nos sentir segurs del que hem conquistat-, encara costa dir les coses pel seu nom.

L'escàndol Urdangarin també està obrint esquerdes en una institució, la monàrquica, que en general cau simpàtica i majoritàriament no es qüestiona però que és l'herència política traçada i dissenyada pel dictador. Que aquesta esquerra pugui produir un creixement de les conviccions republicanes depèn en gran part de les respostes que des del món polític, periodístic i jurídic s'hi puguin donar.

L'autèntica superació del franquisme seria un escenari republicà on, enmig d'aquesta Europa que es mou desorientada, Catalunya pogués trobar el seu espai propi.

Fa uns dies el catedràtic Miguel Ángel Aparicio s'expressava a l'Ateneu Barcelonès titllant la llei de partits polítics de llei anòmala en una democràcia anòmala que, en molts dels seus espais, conserva l'esperit del franquisme.

La dictadura feixista espanyola va ser coetània de la italiana i de l'espantós règim nazi. La connivència entre els tres règims ha estat més que explorada pels historiadors. Però és important constatar que aquella Europa, no tan llunyana en el temps, ha tingut línies de continuïtat molt perilloses per al nostre present i per

Tots els articles de:
Gemma Calvet

Follow @gcalvetbarot

al nostre futur. Persisteix la idea d'una visió totalitària com a refugi polític. Fenòmens com les retallades de la llibertat d'expressió, el control del poder judicial o la xenofòbia com a pràctica política estan creixent. L'extrema dreta va guanyant espai en molts països de la Unió Europea. Hongria, amb Viktor Orbán, un governant que va ser subvencionat pel també hongarès George Soros en la seva estada a Oxford, està fent una croada contra la població gitana, imposant mesures segregacionistes als menors i desplaçant població. La doctrina de l'odi del feixisme segueix ressonant, i creix de forma perillosa.

La distinció entre el discurs de l'odi o *hate speech* i el discurs ofensiu i impopular que pot encabir-se en la llibertat d'expressió ha estat molt analitzada pel Tribunal d'Estrasburg; una jutgessa de Manresa la va tenir en compte a l'hora de condemnar el cap de Plataforma per Catalunya a Vic per un delictes de provocació a l'odi previst a l'art 510.1 del Codi Penal. El propietari de la Llibreria Europa compleix condemna per enaltiment del nazisme al centre penitenciari Brians. Són exemples de reacció democràtica coratjosa que posa límits al feixisme.

A Catalunya, a més, tenim el patrimoni pioner d'una fiscalia especialitzada en la persecució dels delictes d'odi i discriminació. A la UE el Consell d'Europa va crear l'any 2007 l'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea amb seu a Viena; el respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals són valors comuns a tota la Unió Europea, tal i com recull l'article 6 del Tractat, i constitueixen principis generals del dret comunitari.

Europa es mou en aquestes aigües enfangades entre el gran valor de les declaracions de principis i dels límits legals, d'una banda, i el llegat feixista del seu passat recent, de l'altra, amb polítics sense conviccions democràtiques i una ciutadania poc activa en la defensa dels drets humans. La gran conquesta de la dignitat humana exigeix un compromís de tots.

PUBLICITAT

MÉS CONTINGUTS OPINIÓ

Calldetenes, manifestos i samaritans

De les 'policies' a la 'politics'

La màscara legal de la dominació